

Complexnummer: 514595

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Welsker

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

514596, 514597, 514598

Woonplaats

De Heurne

Gemeente

Aalten

Provincie

Gelderland

Hoofdadres van hoofdobject

Spekkendijk 26, 7095 CE De Heurne

Complexomschrijving

Inleiding

Het U-vormige BOERDERIJCOMPLEX 'De Welsker' is gelegen aan de noordelijke zijde van de Spekkendijk, net achter de Nelisstraat en het Ovinkveld in de kern 'de Heurne'. Het complex bestaat uit het VOORHUIS MET ACHTERHUIS (monumentnummer 514596), een VARKENSSCHUUR MET LANGSDEEL (monumentnummer 514597) en een houten VEESCHUUR (monumentnummer 514598). Voor Dinxperlo is deze plek mede bijzonder omdat dit sinds de middeleeuwen een belangrijke boerderij is geweest voor de geschiedenis van de gemeente. Het ging hier eerst om een curtis of hof bestuurd door een rentmeester. Daarom kan men ook spreken van 'Scholte Welsker' of 'Hof Welsker'. Onder dit hof vielen een aantal hofhorige boerderijen. Reeds in 1370 waren de heren van Anholt al in het bezit van de 'Hof te Welschelo', die zij in leen hadden van de bisschop van Munster. Blijkens een minuutkaart uit 1828 bestond het complex oorspronkelijk uit een voorhuis met bedrijfsgedeelte op een rechthoekige plattegrond. Dit zal zijn gebouwd rond 1825 op een mogelijk veel oudere kern. Waarschijnlijk stamt de houten schuur, die thans nog aanwezig is op het terrein uit dezelfde tijd, omdat deze ook op het minuutplan is afgebeeld. De boerderij was toentertijd toegankelijk middels een laan met kaphagen. Rond 1840 werd begonnen met een wijziging van de boerderij aan de rechterzijde. Deze uitbreiding beslaat meer dan de helft van het huidige voorhuis. Hierdoor ontstond een groot, in ieder geval geheel in baksteen opgetrokken, voorhuis. In 1914 werd het huidige achterhuis aan het voorhuis gebouwd waardoor een T-huis ontstond van het middenlangsdeeltype. In 1933 werd aan de linkerzijde van het voorhuis een varkensschuur gebouwd, waaraan aan de achterzijde een langsdeel werd toegevoegd. De ruimte tussen beide langsdelen wordt gebruikt als mestopslag. In 1938 werd achter de oude houten

schuur een ten opzichte hiervan dwarsgeplaatste schuur gebouwd. De rechterzijde van het achterhuis is aan het einde voorzien van een recente aanbouw, met hieraan vast een opslagschuur voor landbouwwerktuigen. Deze vallen niet onder de bescherming.

Het voorhuis wordt aan de voorzijde vooraf gegaan door een hof met grote oude bomen. Aan de rechterzijde bevindt zich een wellicht oude aanlijnplaats voor een waakhond, aangegeven door een cirkelvormige bestrating van klinkers. De boerderij wordt aan drie zijden omgeven door weilanden en is toegankelijk middels een dubbele oprijlaan.

Waardering

BOERDERIJCOMPLEX, gebouwd tussen 1825 en 1938

- van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf bewaard voorbeeld van een Gelderse variant op het T-huis. Het complex heeft een voorhuis met zorgvuldige detaillering zoals vensters, ramen en deuren en een goed bewaard achterhuis en bijgebouwen.
- het complex heeft ensemblewaarde door de goed bewaarde samenhang tussen de verschillende objecten, waardoor het een goed beeld geeft van de ontwikkeling van een boerderijcomplex tussen 1825 en 1940.
- van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een relatief groot boerderijcomplex met een rijke historie, die tevens van belang is voor de gemeente Dinxperlo.

Monumentnummer*: 514596

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 april 2000
Kadaster deel/nr: 82945/141

*Monumentnaam***

De Welsker

Complexnummer

514595

Complexnaam

De Welsker

*Woonplaats**

De Heurne

*Gemeente**

Aalten

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Spekkendijk

*Nr**

26

*Toev.**

*Postcode**

7095 CE

*Woonplaats**

De Heurne

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Dinxperlo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2475

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

De T-BOERDERIJ bestaat uit een aan de linkerzijde onderkelderd voorhuis en een later aangebouwd achterhuis. De gevels zijn gemetseld in kruisverband. Het pand heeft een bouwlaag. Het voorhuis is voorzien van een schilddak gedekt door gesmoorde Hollandse pannen. Onder de dakrand wordt de gevel rondom afgesloten door een geprofileerde lijst met daarboven een geprofileerde houten bakgoot. Het achterhuis is voorzien van een aangekapt, aan de achterzijde afgewolfd zadeldak, oorspronkelijk gedekt door gesmoorde Muldenpannen, waarvan thans het rechter dakschild is voorzien van recente betonpannen. De gevels van het voorhuis zijn voorzien van rechthoekige vensters welke zijn voorzien van geprofileerde houten kozijnen en worden afgesloten door gecementeerde lekdorpels aan de onderzijde en anderhalfsteens strekken aan de bovenzijde. De zoldervensters zijn afwisselend dichtgemetseld, waarschijnlijk in verband met de in 1812 ingevoerde belasting op raam- en deuropeningen. De voorgevel heeft een kwart steen uitspringend geveldeel in het centrum. De zijgevels en achtergevel van het achterhuis zijn voorzien van ijzeren stalramen met scharnierend bovendeel en groen geverfde houten opgeklampte deuren van kraaldelen. De vensters worden aan onder- en bovenzijde afgesloten door gemetselde lekdorpels en halfsteens segmentbogen.

De a-symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL van het voorhuis heeft boven een gecementeerde plint aan de linkerzijde

een rechthoekig venster van de opkamer dat wordt afgesloten door een steense strek. Het venster is voorzien van een houten kozijn. Hierboven bevindt zich een 2-ruits schuifraam met 2-ruits bovenlicht, oorspronkelijk voorzien van zonneluiken. Aan de rechterzijde van dit raam bevindt zich in het uitspringende deel van de gevel een rechthoekig deurkozijn voorzien van een groen geverfde paneeldeur met 4-ruits bovenlicht. Aan de rechterzijde van het kozijn heeft de gevel in het uitspringende deel twee naast elkaar aangebrachte 4-ruits schuiframen met 2-ruits bovenlichten en opgeklampte groen geverfde zonneluiken. De rechterzijde van de gevel achter het uitspringende deel bezit twee identieke schuiframen. Boven 7 muurankers bevindt zich een rij van zes kleinere rechthoekige zoldervensters welke afwisselend zijn dichtgemetseld en voorzien van twee gekoppelde 3-ruits stolpramen. Onder deze ramen bevinden zich gemetselde lekdorpels. De LINKER ZIJGEVEL van het voorhuis heeft aan de rechterzijde boven de plint een 6-ruits schuifraam. Dit wordt aan de linkerzijde geflankeerd door een kleiner 4-ruits schuifraam waaronder zich het kozijn van de opkamer bevindt. Dit is voorzien van vier stijlen voor een enkel raam. Boven drie muurankers bevinden zich twee dichtgemetselde vensters voor de zolder. In de terugspringende zijgevel van het achterhuis direct achter het voorhuis bevinden zich boven een betonnen regenbak twee gekoppelde 6-ruits stolpramen. Boven de geprofileerde houten bakgoot op klossen is in het linker dakschild een dakkapel aangebracht, die is gedekt door een aangekapt lessenaarsdak, aan de randen voorzien van windveren. De dakkapel heeft twee 4-ruits draairamen geflankeerd door decoratief gezaagde wangen. Boven de dakkapel bevindt zich een gemetselde schoorsteen. Het gevelvlak achter de aangebouwde varkensschuur heeft drie 6-ruits stalramen met scharnierend bovendeel, waartussen zich drie deuren bevinden. De rand van het dakschild boven het muurwerk van de gevel wordt afgesloten door een houten bakgoot op klossen.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft boven de plint twee 4-ruits schuiframen met 2-ruits bovenlichten en groen geverfde opgeklampte zonneluiken. Boven drie muurankers bevinden zich voor de zolder twee 2-ruits schuiframen met 2-ruits bovenlichten.

Achter de zijgevel van het voorhuis bevindt zich het terugspringende gevelvlak van het achterhuis. Tussen twee deuren zijn boven de plint drie 6-ruits stalramen aangebracht met scharnierend bovendeel. Aan de rechterzijde van de gevel bevindt zich een recente aanbouw. Boven het muurwerk van de gevel is de dakrand voorzien van een zinken mastgoot. Hierboven is het dakschild recentelijk voorzien van betonnen pannen.

De ACHTERGEVEL van het achterhuis heeft aan beide uiteinden twee opgeklampte deuren. Deze worden aan de binnenzijden geflankeerd door twee 9-ruits stalramen met scharnierend bovendeel. Tussen deze ramen bevinden zich deeldeuren gescheiden door een middeler. De deeldeuren worden aan de bovenzijde afgesloten door een steense segmentboog. Hierboven zijn twee muurankers aangebracht. Onder de dakranden bevinden zich drie ronde ijzeren stalramen. De dakranden onder het afgewolfde dakschild zijn voorzien van windveren.

Het INTERIEUR van het voorhuis heeft een 2-beukige indeling met een centrale gang. Aan de linkerzijde bevinden zich boven de opkamer twee slaapvertrekken. Aan de rechterzijde bevindt zich het hoofdvertrek. Rechts hiervan bevindt zich een bijkamer. Aan de linker achterzijde bevindt zich een speelkeuken.

Het voorhuis bevat waardevolle interieurelementen zoals: art-nouveau tegelvloeren in gang en hal, een granieten vloer met zwart siermotief in de keuken, een art nouveau tegelvloer en een zwarte houten, aan de binnenzijde betegelde, schouw in het hoofdvertrek. Boven het hoofdvertrek bevindt zich een balklaag met moerbalken en kinderbinten. Het voorhuis bevat gehoute paneeldeuren met 2- en 4-ruits roedenverdeling. In de keuken is nog een

koperen waterpomp aanwezig.

Het achterhuis is ingedeeld in een centrale deel met aan beide zijden twee grubstallen. Boven de ankerbalkgebinten zijn slieten aangebracht waarboven zich het kaspant van het achterhuis bevindt. Boven de stalliggers bevinden zich hooiluiken. Het interieur van de stal is goed bewaard.

Waardering

T-BOERDERIJ gebouwd in 1825 met wijzigingen vanaf 1840,

- van architectuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een Gelderse variant op het T-huis, met rijk uitgevoerd en goed bewaard interieur. Het voorhuis valt op door esthetische kwaliteiten zoals de zorgvuldige detaillering van gevels, vensters en ramen. Ook heeft het voorhuis een rijk uitgevoerd interieur met gaaf bewaarde indeling en details zoals onder andere de tegelvloeren.

- het object heeft ensemble- en cultuurhistorische waarde als onderdeel van het boerderijcomplex de Welsker.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

Monumentnummer*: 514597

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 april 2000
Kadaster deel/nr: 82945/133

*Monumentnaam***

De Welsker

Complexnummer

514595

Complexnaam

De Welsker

*Woonplaats**

De Heurne

*Gemeente**

Aalten

*Provincie**

Gelderland

*Straat**

Spekkendijk

*Nr**

26

*Toev.**

*Postcode**

7095 CE

*Woonplaats**

De Heurne

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Dinxperlo

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

2475

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

De VARKENSSCHUUR met aangebouwde langsdeel uit 1933 heeft een L-vormige plattegrond en is opgetrokken van in kruisverband gemetselde rode baksteen. Zowel varkensstal als langsdeel tellen één bouwlaag. De L-vormige bouwmassa wordt overdekt door een afgewolfd zadeldak met aangekapt schilddak boven de varkensschuur. De langsdeel is gedekt met gesmoorde Muldenpannen. De varkensschuur is voorzien van recente betonpannen. De verschillende vensters hebben gemetselde lekdorpels en afsluitende halfsteens segmentbogen. Deuren en luiken zijn opgeklampt en bestaan uit groen geverfde kraaldelen.

De a-symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL van de varkensschuur heeft boven een gecementeerde plint vier regelmatig aangebrachte rechthoekige vensters, voorzien van kozijnen met 4-ruits schuiframen met 2-ruits bovenlichten. Aan de rechterzijde bevindt zich een rechthoekig deurkozijn met een opgeklampte deur en 2-ruits bovenlicht.

De LINKER ZIJGEVEL van de langsdeel heeft boven de plint vijf regelmatig geplaatste vensters met 9-ruits stalramen. In de uiterste rechter zijde van de gevel bevindt zich een opgeklampte deur. Onder de houten bakgoot van het dakschild is de gevel voorzien van vijf regelmatig geplaatste muurankers.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De RECHTER ZIJGEVEL van de langsdeel heeft vier opgeklampte deuren met hiertussen drie afwisselend aangebrachte vensters met ijzeren stalramen voorzien van spinnekopmotieven. De dakrand is voorzien van een zinken mastgoot.

De ACHTERGEVEL van de langsdeel heeft boven de plint een rechthoekig venster voorzien van een ijzeren stalraam met decoratieve roedenverdeling. Onder het afgewolfde dakschild bevindt zich een opgeklampt zaadluik. De randen van de dakschilden onder het afgewolfde dakschild zijn voorzien van geprofileerde windveren.

De belendende muur aan de linker zijde van de rechter zijgevel van de langsdeel vormt de ACHTERGEVEL van de varkensschuur. Deze is voorzien van een klein venster met ijzeren stalraam aan de linkerzijde. Voor de belendende muur van de langsdeel bevinden zich twee opgeklampte deuren. Onder de dakrand is een zinken mastgoot aangebracht. Op het linker uiteinde van de daknok bevindt zich een gemetselde schoorsteen met een metalen dekplaat. Aan de linker zijde is de achtergevel van de varkensschuur door een gemetselde muur verbonden met het achterhuis. In deze muur bevindt zich een klein vierkant kozijn met enkel raam. De verbindingsmuur wordt afgedekt door een doorgetrokken dakschild van het achterhuis, waarvan de dakrand aan de linkerzijde is voorzien van een kleine windveer.

Het INTERIEUR van varkensschuur en langsdeel zijn goed bewaard gebleven. De langsdeel heeft een centrale deel met aan beide zijden een grubstal. Boven de stalliggers bevinden zich hooiluiken. Het kapspant rust op ankerbalkgebinten met slieten.

Waardering

VARKENSSCHUUR met aangebouwde langsdeel uit ca. 1933.

- van architectuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een varkensschuur met aangebouwde langsdeel uit de periode rond 1933. De combinatie van exterieur en interieur toont nog de oorspronkelijke gebruiksfunctie van de schuur.

- het object heeft ensemble- en cultuurhistorische waarde als onderdeel van het boerderijcomplex de Welsker.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Schuur(M)

Monumentnummer*: 514598

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 april 2000
Kadaster deel/nr: 82945/173

Monumentnaam**

De Welsker

Complexnummer

514595

Complexnaam

De Welsker

Woonplaats*

De Heurne

Gemeente*

Aalten

Provincie*

Gelderland

Straat*

Spekkendijk

Nr*

26

Toev.*

Postcode*

7095 CE

Woonplaats*

De Heurne

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

Dinxperlo

Sectie*

F

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

2474

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving

Dwars gelegen aan de Spekkendijk bevindt zich een houten VEESCHUUR daterend uit de bouwfase van de eerste boerderij vanaf 1825. De schuur heeft een rechthoekig grondplan en is opgebouwd uit verticale beschieting, gedekt door een oorspronkelijk aan beide zijden afgewolfd zadeldak met (overwegend) gesmoorde Hollandse pannen. Vanaf 1850 is de schuur aan de oorspronkelijke voorzijde uitgebreid met een vierkante aanbouw, eveneens opgetrokken van een verticale beschieting. Ook zijn beide zijgevels later verhoogd. Hierbij is voor de linker zijgevel een muur gemetseld. De aanbouw wordt afgedekt door een aangekapt dakschild aan de oorspronkelijke afgewolfd zijde van de voorgevel en doorgetrokken aflopende zijdschilden. De latere schuur is gebouwd op een gemetselde fundering. Hierop bevinden zich gepotdekselde zijgevels en een verticaal beschoten achtergevel en open voorgevel. De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is aan de dakranden voorzien van windveren. Onder het afgewolfd dakschild bevindt zich een overstek. Het overstek rust op een zwaar gebint met middenstijl. Hierin bevinden zich twee dubbele opgeklampte deuren. Aan de linkerzijde wordt de gevel voor het recente muurwerk afgesloten door twee kleinere opgeklampte deuren. Aan de rechterzijde is de verticale beschieting voorzien van een kleine opgeklampte toegangsdeur.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft tussen de gebintstijlen drie dubbele deuren. Rechts hiervan is de gevel opgebouwd uit

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een verticale beschieting.

De ACHTERGEVEL is opgebouwd uit een verticale beschieting met daarin een dubbele deur. Het INTERIEUR van de schuur heeft zes eikenhouten ankerbalkgebinten met tussenstijlen. Aan beide zijden van de deel zijn de stalruimten aanzienlijk gewijzigd. Dit geldt eveneens voor een deel van de gebint- en kapconstructie.

Waardering

VEESCHUUR, gebouwd in 1825 met wijzigingen vanaf 1850

- van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een veeschuur uit de periode tussen 1825 en 1938.
- De schuur heeft een ensemblewaarde als onderdeel van het boerderijcomplex 'De Welsker'.
- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van het boerderijcomplex 'de Welsker'.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Schuur(M)